Наукові перспективи
Видавнича група

СУСПІЛЬСТВО ТА НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ

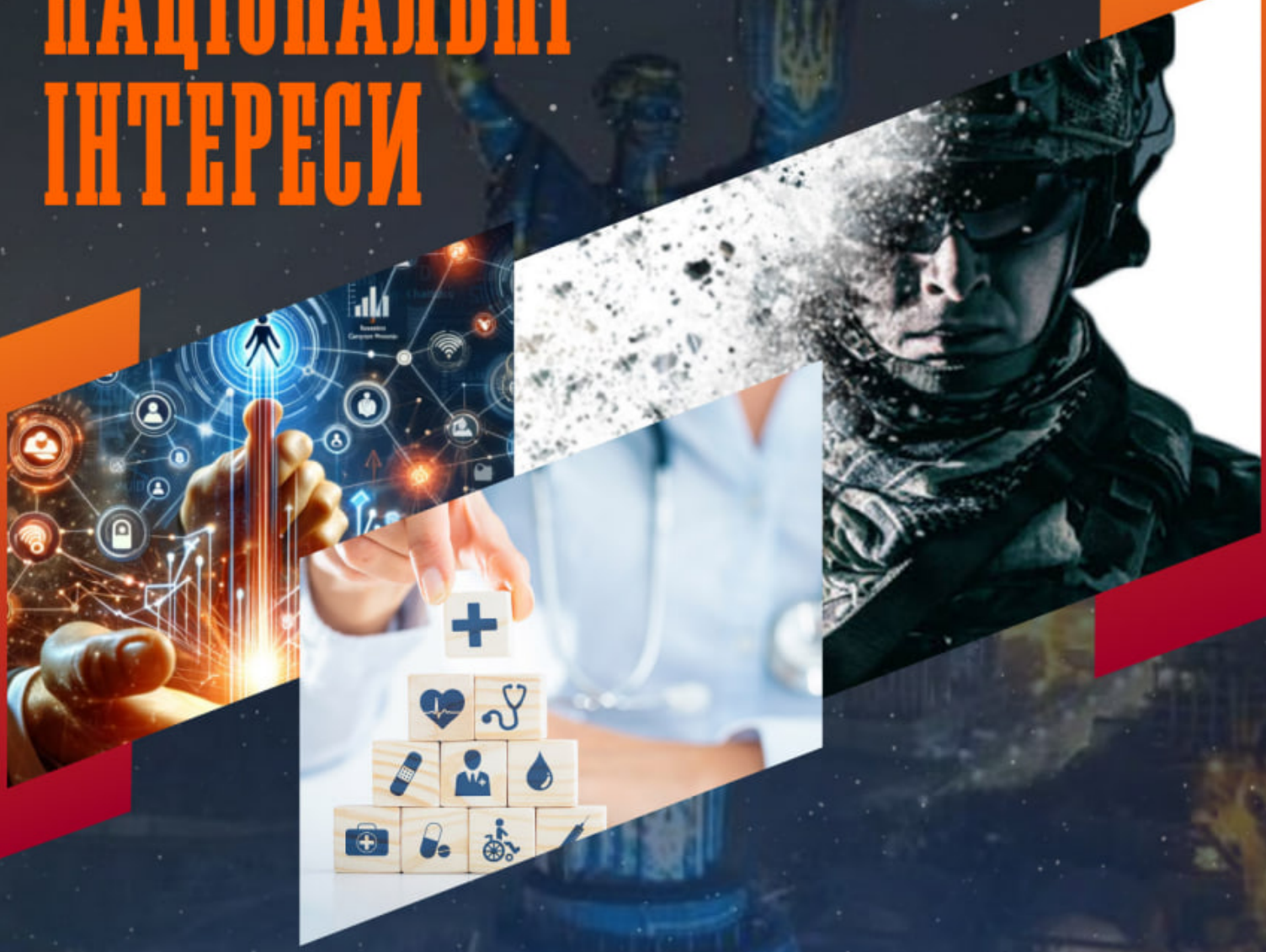

№ 3(23)2026

Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України

Видавнича група «Наукові перспективи»

Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління

Християнська академія педагогічних наук України

«Суспільство та національні інтереси»

№ 3(23) 2026

Київ – 2026

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group "Scientific Prospects"

All-Ukrainian Assembly of Doctors of Science in Public Administration

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

«Society and national interests»

№ 3(23) 2026

Kyiv – 2026

ISSN 3041-1572 Online
УДК 0/3+7/8]:001.31](477)(051)
R40-05712

DOI: https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)

"Суспільство та національні інтереси": журнал. 2026. № 3(23) 2026. С. 1476

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України # 920 від 26.06.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія "Б", спеціальності: 011 Освітні, педагогічні науки; 281 Публічне управління та адміністрування

Рекомендований до друку Президією Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління (Протокол від 04.03.2026, № 3/3-26)

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання, Асоціації науковців України, Інституту освіти Азербайджанської Республіки

Журнал має за мету висвітлення результатів наукових досліджень та поширення інформації із основних аспектів розвитку людського капіталу, соціальних наук, журналістики та ін. для розвитку, удосконалення української національної науки

Згідно Порядку формування Переліку наукових фахових видань України, затвердженого наказом МОН України від 15.01.2018 № 32, повнотекстовий доступ до наукових статей журналу представлений на платформі «Наукова періодика України» в Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського НАН України та в Національному репозитарії академічних текстів

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible та до міжнародної пошукової системи Google Scholar

Небеленчук Ірина Олександрівна доктор педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики середньої освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», (Кіровоград, Україна)

Члени редакції журналу:

- **Біляковська Ольга Орестівна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, факультет педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка (Україна)
- **Волошин Олена Романівна** - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії та здоров'я Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Україна)
- **Гумеїр Гусейн Ахмедов** - доктор педагогічних наук, професор (Азербайджан)
- **Гуменюк Тетяна Костянтинівна** - доктор філософських наук, Заслужений працівник освіти України, професор, проректор з науково-педагогічної роботи, інноваційно-методичного забезпечення освітнього та наукового процесів Київської муніципальної академії музики ім. Р.М. Глієра (Україна)
- **Дибкова Людмила Миколаївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформатики та системології ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» (Україна)
- **Доктор Мутмайна -** викладач Університету Аль Асярія Мандар Сулавесі Барат, Індонезія, ад'юнкт-професор Департаменту освіти, Університет Manipal GlobalNxt Малайзії (Малазія)
- **Жуков Валері** - Університет Миколи Коперника в Торуні (Польща)
- Кожевникова Алла Власівна - доцент кафедри освітології та педагогіки мистецтва МДПУ імені Богдана Хмельницького, (Україна)
- **Коренева Інна Миколаївна** – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету природничої і фізико-математичної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (Україна)
- **Литовченко Ірина Миколаївна** - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови технічного спрямування №2 Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" (Україна)
- **Р. Ахмад Закі Ель Ісламі** - доцент, професор, доктор філософії, Департамент наукової освіти, Факультет підготовки вчителів та освіти, Університет Султана Агенга Тіртаяса (Індонезія)
- **Тавдгірідзе Лела** - Доцент з теорії та історії педагогіки, професор кафедри педагогічних наук Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія)
- **Шевчук Лариса Дмитрівна** - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики, інформатики і методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі (Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України, 2026
© Видавнича група «Наукові перспективи», 2026
© Християнська академія педагогічних наук України, 2026
© Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління, 2026
© автори статей, 2026

Акімова О.В., Сапогов М.В., Гапчук Я.А. 94
РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІСТОРІЇ

Алєксєєва С.В. 104
ЯК МІЖНАРОДНІ МОНІТОРИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСФОРМУЮТЬ УКРАЇНСЬКУ ОСВІТУ

Атрощенко Т.О., Коврей Д.Й., Палкуш В.П. 113
ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Баранов М.В., Яременко Л.Г. 123
ТЕАТРАЛЬНО-ПЕРФОРМАТИВНІ ПРАКТИКИ У РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Ваврашко В.А., Міхеєва Л.В. 137
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ЗДОРОВ'Я-ЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вишківська В.Б., Вознюк О.В., Ремньова А.Г., Пустовалов Б.О., Порядченко Л.А 150
НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД

Вічкань О.М., Горбонос Л.Ю. 163
ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ДОБРОЧЕСНОСТІ В СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Власенко Р.П. 175
ПРОСТОРОВА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ТА СТРУКТУРНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ В УКРАЇНІ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ВСТУПНОЇ КАМПАНІЇ 2025 РОКУ)

Возняк І.І., Тонконог І.В. 189
КОМІКС-СТОРІТЕЛІНГ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ ТА ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

УДК 373.2.064.1:316.362

https://doi.org/10.52058/3041-1572-2026-3(23)-113-122

Атрощенко Тетяна Олександрівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної та спеціальної освіти Мукачівського державного університету, м. Мукачево, https://orcid.org/0000-0003-4595-1662

Коврей Дора Йосипівна доктор філософії, старший викладач кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладом освіти Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці ІІ, м. Берегове, https://orcid.org/0000-0003-4745-4977

Палкуш Віталія Петрівна викладач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, https://orcid.org/0000-0002-8876-3576

ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї ЯК ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Анотація. У статті здійснено теоретичне обґрунтування партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї як цілісного педагогічного феномену. Партнерство між закладом дошкільної освіти та сім'єю розглядається авторами як інтегральне педагогічне утворення, що передбачає цілеспрямовану, систематичну й взаємокорисну співпрацю педагогів і батьків задля забезпечення всебічного та гармонійного розвитку дитини. Підкреслюється, що така взаємодія ґрунтується на засадах довіри, відкритого діалогу, розподіленої відповідальності та активної участі всіх суб'єктів освітнього процесу; охоплює інформаційний обмін, узгоджене планування діяльності, консультативну підтримку, підвищення педагогічної культури батьків, а також коригування освітньо-виховних впливів з урахуванням індивідуальних потреб і особливостей кожної дитини. Зауважено, що упровадження партнерської взаємодії створює передумови для формування ефективного розвивального освітнього середовища, яке забезпечує поступальний розвиток дітей, професійне вдосконалення педагогів і посилення виховного потенціалу родини. Саме така співпраця сприяє становленню в дітей ключових компетентностей, зміцненню внутрішньосімейних взаємин та усвідомленню батьками особистої відповідальності за освітні й виховні досягнення дитини.

Проаналізовано ключові категорії та терміни досліджуваної проблеми. Зокрема, з'ясовано підходи вітчизняних науковців до трактування поняття «партнерська взаємодія». Схарактеризовано основні завдання партнерської

взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї, визначено вимоги до організації цього процесу й обґрунтовано умови його результативності, зокрема розглянуто традиційні та нетрадиційні форми роботи з батьками. Наголошено на особливому значенні партнерства в умовах соціальної нестабільності та підвищених викликів для дитини, коли взаємодія педагогів закладу дошкільної освіти і сім'ї стає основою емоційної безпеки та психологічного комфорту.

Ключові слова: діти дошкільного віку, заклад дошкільної освіти, вихователь закладу дошкільної освіти, сім'я, взаємодія, партнерська взаємодія, співпраця, педагогізація батьків, розвивальне освітнє середовище.

Atroshchenko Tetiana Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Preschool and Special Education Department of Mukachevo State University, Mukachevo, https://orcid.org/0000-0003-4595-1662

Kovrei Dora PhD, Lecturer of the Pedagogy, Psychology, Primary, Pre-School Education and Management of Educational Institutions Department of Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian University, Berehove, https://orcid.org/0000-0003-4745-4977

Palkush Vitaliya lecturer at the Department of General Pedagogy and Higher School Pedagogy, Uzhgorod National University, Uzhgorod, https://orcid.org/0000-0002-8876-3576

THE PARTNERSHIP INTERACTION BETWEEN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND FAMILIES AS A PEDAGOGICAL PHENOMENON

Abstract. The author of the article has provided a theoretical justification for the partnership between preschool educational institutions and families as a holistic pedagogical phenomenon. The partnership between preschool educational institutions and families is considered by the authors to be an integral pedagogical entity that involves purposeful, systematic, and mutually beneficial cooperation between educators and parents to ensure the comprehensive and harmonious development of the child. It has been emphasized that such cooperation is based on the principles of trust, open dialogue, shared responsibility, and active participation of all stakeholders in the educational process. It covers information exchange, coordinated planning of activities, advisory support, improving the pedagogical culture of parents, and adjusting educational and upbringing influences, taking into account the individual needs and characteristics of each child. It has been noted that the introduction of partnership cooperation creates the conditions for the formation of an effective

developmental educational environment that ensures the progressive development of children, the professional improvement of teachers, and the strengthening of the educational potential of the family. Such cooperation contributes to the development of key competencies in children, strengthens intra-family relationships, and raises parents' awareness of their personal responsibility for their child's educational and upbringing achievements.

The key categories and terms of the problem under research have been analyzed. In particular, the approaches of national scientists to the interpretation of the concept of "partnership interaction" have been clarified. The main tasks of partnership between preschool educational institutions and families have been characterized, the requirements for organizing this process have been determined, and the conditions for its effectiveness have been substantiated, in particular, traditional and non-traditional forms of working with parents have been considered. The special importance of partnership in conditions of social instability and increased challenges for children has been emphasized, when the interaction between preschool educators and families becomes the basis for emotional security and psychological comfort.

Keywords: preschool children, preschool educational institution, preschool teacher, family, interaction, partnership, cooperation, parental education, developmental educational environment.

Постановка проблеми. Сучасні трансформаційні процеси в українському суспільстві, оновлення змісту освіти та орієнтація на гуманістичні цінності актуалізують необхідність переосмислення взаємодії закладу дошкільної освіти (ЗДО) і сім'ї. У центрі освітнього процесу постає дитина як унікальна особистість, розвиток якої можливий лише за умови узгоджених виховних впливів найближчого соціального оточення. У цьому контексті партнерська взаємодія набуває значення важливого педагогічного феномену, що визначає якість освітнього середовища та ефективність реалізації завдань дошкільної освіти.

Вітчизняна нормативно-правова база у сфері дошкільної освіти, зокрема Закон України «Про дошкільну освіту» та Державний стандарт дошкільної освіти, акцентує увагу на необхідності партнерської взаємодії педагогів і батьків як рівноправних суб'єктів освітнього процесу закладу дошкільної освіти. Водночас сучасна педагогічна практика потребує глибшого осмислення змісту, форм і механізмів такої взаємодії, що виходить за межі формального інформування та передбачає спільну відповідальність, довіру, відкритість і взаємоповагу. Це зумовлює необхідність наукового аналізу партнерства як цілісного явища, що інтегрує соціально-педагогічні, психологічні та управлінські аспекти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчує, що науковий інтерес до проблеми партнерства сім'ї та закладу дошкільної освіти зберігається протягом тривалого часу й не втрачає своєї актуальності. Це підтверджується

численними працями вітчизняних учених, у яких висвітлено різні аспекти означеної проблематики. Серед них – дослідження Т. Андрющенко, А. Богуш, Н. Бондаренко, С. Гаврилюк, Н. Гавриш, О. Дурманенко, М. Єпіхіної, А. Залізняк, Л. Зданевич, Л. Зімакової, К. Крутій, С. Лозинської, О. Попович, К. Суятинової, Т.Чернявської та інших науковців. Слід зазначити, що у науковому дискурсі партнерська взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї розглядається як багатовимірний процес, який охоплює комунікативну культуру, підтримку батьківської компетентності та формування єдиної виховної позиції щодо розвитку дитини. Проте потребує уточнення сутність цього феномену, його структурні компоненти та педагогічні умови реалізації в сучасному освітньому середовищі.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти і сім'ї як цілісного педагогічного феномена.

Виклад основного матеріалу. Партнерська взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї – це цілісне педагогічне явище, яке передбачає організовану, системну та взаємовигідну співпрацю між педагогами та батьками з метою забезпечення гармонійного розвитку дитини. Така взаємодія базується на принципах довіри, відкритості, спільної відповідальності та активного залучення всіх учасників освітнього процесу ЗДО. Вона включає обмін інформацією, спільне планування діяльності, консультування, підтримку педагогічної компетентності батьків, корекцію освітньо-виховних підходів залежно від індивідуальних особливостей дитини та ін.

Реалізація партнерської взаємодії дозволяє створити ефективне розвивальне освітнє середовище, в якому забезпечується динамічний розвиток дітей, професійне зростання педагогів та підвищення виховного потенціалу батьків. Вона сприяє формуванню у дітей ключових компетентностей, зміцненню сімейних зв'язків і усвідомленню батьками своєї відповідальності за досягнення дитиною освітніх і виховних результатів.

Для глибшого розуміння проблеми важливо окреслити понятійний апарат, що лежить в основі досліджуваного явища.

Для розуміння сутності взаємодії важливе значення, на думку С. Кожушко, мають такі наукові положення: взаємодія є основою соціалізації, самовизначення та самореалізації особистості; вона поєднує інформаційний, емоційний та духовний аспекти; реалізація принципів взаємодії включає інтерактивність, повагу до співрозмовника та самоповагу, суверенність особистості, неупереджене ставлення до суб'єкта взаємодії з урахуванням його інтересів, створення ситуацій успіху та стимулювання. Слід врахувати також ключові вимоги до суб'єктів взаємодії, серед яких емпатія, саморефлексія власних дій, самоконтроль, прагнення до самовдосконалення та високий моральний і культурний рівень [7, с.378].

Під партнерською взаємодією між суб'єктами освітнього процесу М. Єпіхіна розуміє новий тип співпраці, який ґрунтується на паритетних засадах і характеризується спільними цілями, взаємною відповідальністю сторін за результати співпраці, а також особистісним розвитком кожного учасника в процесі спільної діяльності. Суб'єкти партнерства у даному випадку – це «учасники взаємодії (суб'єкти освітнього процесу), які здатні до діалогу й групового спілкування, до роботи у команді, які є організаторами освітнього процесу і співпрацюють у досягненні поставленою мети» [4, с.37-38].

Партнерство, згідно із позицією О. Дурманенко, слід розуміти як «різновид взаємозв'язків між особами або їх групами, що полягає у спільності мети і дій та ґрунтується на засадах рівності, лояльності, взаємовідповідальності й допомоги» [3, с.45]. Відтак, партнерську взаємодію доцільно визначати на підставі таких сутнісних характеристик: «поєднання батьків дитини (або хоча б одного із них) та вихователя (або/та інших педагогічних працівників ЗДО); їх взаємо прийняття (акцептування), взаємна довіра; наявність спільної мети – виховання дитини та цінностей; доброзичливість учасників, взаємоповага та взаємодопомога» [3, с.45].

Авторка підкреслює, що партнерська взаємодія сім'ї та закладу дошкільної освіти спрямована на реалізацію комплексу взаємопов'язаних завдань, зокрема:

– забезпечення гармонійного розвитку дитини, професійного зростання педагогів і підвищення виховного потенціалу батьків;

– систематичне інформування батьків про особливості діяльності дитини, динаміку її розвитку, сформованість умінь і навичок, зміст освітнього процесу, організацію та правила функціонування закладу, а також про індивідуальні особливості й поведінкові прояви дитини;

– удосконалення педагогічної компетентності батьків;

– розширення можливостей підтримки дитини в освітньому й виховному процесі шляхом узгодження зусиль батьків і педагогів;

– стимулювання пізнавальної активності дітей і професійної мобільності дорослих до опанування нових знань;

– формування впевненості у власних можливостях дитини та підтримка її віри в успіх;

– мотивацію до самовдосконалення і саморозвитку всіх суб'єктів взаємодії;

– подолання прогалин у знаннях батьків і педагогів щодо закономірностей психофізичного розвитку дитини;

– своєчасну корекцію порушень розвитку, запобігання неадекватним виховним впливам і труднощам соціалізації [3, с.49].

Досліджуючи специфіку партнерської взаємодії вихователів із батьками дітей раннього дошкільного віку в умовах воєнного стану, М. Єпіхіна та співавтори акцентують увагу на тому, що батьки виступають не пасивними спостерігачами, а активними учасниками та організаторами освітнього середо-

вища, які разом із педагогами несуть відповідальність за всебічний розвиток дитини, зокрема в умовах підвищеної соціальної вразливості, спричиненої війною. У сучасній парадигмі дошкільної освіти партнерство з батьками розглядається науковцями не як опція, а як необхідна умова ефективної педагогічної підтримки, особливо в ранньому віці, коли формуються основи емоційної стабільності, самооцінки, комунікативної відкритості та здатності довіряти світу. Для реалізації такого партнерства науковці рекомендують застосування різноманітних стратегій взаємодії, що довели свою ефективність у практиці ЗДО, а саме: «Партнерство заради раннього розвитку», «Гнучке партнерство», «Мережа турботи» та «Психоемоційний супровід» [5, с.270].

О. Попович та Л. Ющик доводять, що партнерська взаємодія з батьками дітей раннього віку полягає у створенні спільного простору для підтримки розвитку дитини через взаєморозуміння та співпрацю й передбачає: активну участь батьків у розвитку дитини; формування емоційно підтримуючого середовища, що включає надання емоційної підтримки та адекватний відгук на потреби малюка, сприяючи розвитку довіри та почуття безпеки; отримання батьками корисних рекомендацій та коригування виховних практик з урахуванням потреб дитини тощо [8, с.190].

Як слушно зауважує В. Бондар, партнерство у закладі дошкільної освіти – це не просто співпраця або формальне залучення батьків до життя закладу. Воно являє собою систему взаємозв'язків, побудовану на демократичних принципах, що забезпечує рівноправну участь усіх сторін у плануванні, реалізації та оцінюванні освітньої діяльності. Основні засади такого партнерства включають довіру, відкритий діалог, взаємопідтримку, демократичність і паритетність у прийнятті рішень. У сучасних умовах партнерська взаємодія є, на думку авторки, ключовим чинником підвищення ефективності організації роботи закладу, оскільки дозволяє враховувати потреби всіх учасників освітнього процесу, передусім дітей, які виступають центральним елементом освітньої діяльності [1, с.113]. Беремо до уваги той факт, що системне впровадження партнерської моделі управління сприяє формуванню позитивного іміджу закладу, розвитку професійної компетентності педагогів, підвищенню педагогічної культури батьків та зміцненню соціальної згуртованості колективу. Одним із ключових результатів такої співпраці є підвищення якості освітнього процесу та створення сприятливих умов для всебічного та гармонійного розвитку дитини [1, с.118].

О. Главацька та співавтори виокремлюють такі завдання партнерської взаємодії вихователів і батьків на сучасному етапі: надання батькам підтримки у пошуку та розумінні інформації щодо розвитку й виховання дитини, а також у визначенні її потреб; сприяння розвитку у батьків впевненості у власних педагогічних здібностях; створення позитивного та сприятливого сімейного середовища; підтримка батьків у вихованні у дітей соціальних навичок та

компетенцій [2, с.146]. Дослідники відзначають, що основні напрями партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї охоплюють:

– забезпечення батькам відкритого доступу до всіх сфер життєдіяльності закладу та їх активне залучення до організації й реалізації освітнього процесу;

– участь батьків у розв'язанні завдань, пов'язаних із функціонуванням і розвитком освітнього середовища ЗДО;

– створення сприятливих умов для динамічного розвитку дітей, педагогів і батьків на засадах системної партнерської взаємодії;

– формування та утвердження принципу спільної відповідальності педагогів і батьків за якість, ефективність і результати співпраці [2, с.148].

Погоджуємося з О. Дурманенко, що вагомими вимогами до організації партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та сім'ї є такі положення:

1. Спрямованість і адресність співпраці. Педагогічні працівники мають ґрунтовно знати індивідуальні особливості кожної сім'ї вихованця та, з урахуванням цих характеристик, розробляти рекомендації для батьків. Важливо оперативно реагувати на їхні звернення, надаючи необхідні консультації та педагогічну підтримку.

2. Забезпечення зворотного зв'язку. Основою взаємодії між педагогами та батьками має бути конструктивний діалог, у процесі якого з'ясовується рівень педагогічної компетентності батьків, визначаються актуальні питання виховання, а за потреби коригуються спільні дії та підходи.

3. Індивідуалізація педагогічного впливу. У роботі з батьками педагог сприяє практичному застосуванню ними педагогічних знань, допомагає вибудовувати виховний вплив із урахуванням індивідуальних особливостей дитини, її здібностей, психоемоційного стану та темпоритмів розвитку.

4. Урізноманітнення форм співпраці з батьками. Організація взаємодії передбачає використання колективних, індивідуальних і наочно-інформаційних форм роботи. До колективних форм належать батьківські збори (групові й загальні), зустрічі та консультації, вечори запитань і відповідей, засідання «круглого столу», тренінги, спрямовані на формування навичок ефективного спілкування з дитиною, спільні свята й розваги, виставки родинних творчих робіт, дні відкритих дверей, школи для батьків, сімейні педагогічні ради, батьківські конференції тощо [3, с.46-47].

Важливими умовами результативної взаємодії Я. Квасецька виокремлює: педагогізацію батьків, що передбачає налагодження тісних і довірливих контактів, узгодження педагогічних вимог та виховних впливів, розвиток психолого-педагогічної культури батьків і професійної компетентності педагогів, комплексне використання традиційних та інноваційних форм співпраці, а також підвищення відповідальності кожної зі сторін за створення розвивального предметно-просторового середовища як у ЗДО, так і в домашніх умовах [6, с.84].

У нашому дослідженні послуговуємося виокремленими М. Чернявською етапами налагодження партнерської взаємодії вихователя з батьками. Перший етап передбачає вивчення сімейного мікроклімату, виховного потенціалу та стосунків між усіма членами родини, а також оцінку готовності батьків до спільної роботи над розвитком дитини. На другому етапі формується модель співпраці вихователя та батьків, під час якої спільними зусиллями визначаються напрями подальших дій для створення ефективного виховного середовища. Третій етап полягає у практичному впровадженні теоретичних аспектів навчання та виховання дошкільників через ефективні методи й форми взаємодії з батьками, зокрема консультативні пункти «Питання – відповіді» та участь у творчих проєктних заходах [9, с.450]. Усі етапи партнерської взаємодії, як зазначає авторка, супроводжуються систематичним моніторингом та корекцією, що включає оцінку ефективності спільної роботи, виявлення недоліків у функціонуванні партнерської системи та обговорення шляхів удосконалення процесу навчання, виховання й розвитку дітей дошкільного віку [9, с.450].

Серед традиційних форм роботи з батьками, що забезпечують обмін інформацією та підтримку розвитку дитини, виділяємо батьківські збори, консультації, спільні святкові заходи та інші форми, які сприяють налагодженню контакту між педагогом і сім'єю. Важливою складовою педагогічної співпраці з батьками є інтерактивні форми роботи, зокрема психолого-педагогічні тренінги, рольові ігри, батьківські тренінги, ринги тощо. Вони створюють простір для виявлення творчої ініціативи батьків, дозволяють у ігровій формі максимально наблизити учасників до реальних ситуацій, сприяють прийняттю педагогічно обґрунтованих рішень та обміну батьківським педагогічним досвідом [6, с.83]. Якщо під час традиційних заходів модератором взаємодії між колективом і сім'єю виступають працівники ЗДО, то у психолого-педагогічних тренінгах і рольових іграх провідну роль беруть на себе батьки. Погоджуємося, що це забезпечує ефективний зворотний зв'язок у процесі педагогізації взаємин між закладом дошкільної освіти та сім'єю, коли педагогічно розвиваються як батьки, так і педагоги [6, с.83].

Висновки. Отже, партнерська взаємодія закладу дошкільної освіти і сім'ї виступає ключовим механізмом забезпечення цілісного розвитку дитини, адже поєднує ресурси педагогів і родини, створюючи умови для гармонійного соціального, емоційного та когнітивного зростання. Така співпраця формує середовище, у якому дитина отримує підтримку в освоєнні нових навичок, розвитку самостійності та впевненості у власних можливостях.

Ефективна партнерська взаємодія передбачає не лише передачу інформації, а й спільне прийняття рішень, активну участь батьків у плануванні освітніх та виховних заходів, а також адаптацію педагогічних підходів до індивідуальних потреб сім'ї та дитини. Це сприяє підвищенню рівня довіри, відкритості та взаємної відповідальності між усіма учасниками освітнього процесу ЗДО.

Особливе значення партнерство набуває в умовах соціальної нестабільності та підвищених викликів для дитини, коли взаємодія педагогів і сім'ї стає основою емоційної безпеки та психологічного комфорту. Запровадження інноваційних форм співпраці, активне використання інтерактивних методів і системний моніторинг ефективності взаємодії забезпечують оптимізацію освітнього процесу та зміцнюють соціальну згуртованість колективу й родини.

Література:

1. Бондар В. Партнерська взаємодія учасників освітнього процесу в системі планування роботи закладу дошкільної освіти. *Проблеми освіти*, 2025. Вип.2 (103). С.107-121.

2. Главацька О.Л., Ратушняк Н.О., Олійник Г.М. Особливості партнерської взаємодії вихователя закладу дошкільної освіти з батьками дітей. *Суспільство та національні інтереси: журнал.* 2025. № 9(17) 2025. С.

3. Дурманенко О. Л. Освітня діяльність у групах раннього віку: навч.-метод. посіб. Луцьк: ФОП Мажула Ю. М., 2022. 188 с.

4. Єпіхіна М. Сутність та структура готовності майбутнього вчителя до партнерської взаємодії в початковій школі. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка,* 2022. № 38(2). С. 36-43.

5. Єпіхіна М., Бадер С., Черновська Л. Партнерська взаємодія вихователів з батьками дітей раннього віку в умовах воєнного стану. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2025. Вип. 91. Том 1. С.267-272.

6. Квасецька Я. Педагогізація батьків в умовах закладів дошкільної освіти. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*, 2020. Вип. 18(2). С.75-86.

7. Кожушко С. П. Соціологічні аспекти проблеми взаємодії. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал.* Сумський державний університет імені А. С. Макаренка; редкол.: А. А. Сбруєва, Дж. Бішоп, О. В. Єременко та ін. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. № 1 (27). С. 372-379.

8. Попович О.М., Ющик Л.В. Теоретико-методологічні аспекти проблеми партнерської взаємодії з батьками дітей раннього віку. *Інноваційна педагогіка*, 2025. Вип. 82. Том 2. С.187-190.

9. Чернявська М. В. Теоретичні засади партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти та батьків. *Соціокультурні та психолого-педагогічні аспекти організації освітньо-розвиткового простору в сучасному закладі освіти: матеріали Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф.*, Харків, 23 трав. 2023 р. Харків, 2023. С. 449-451.

References:

1. Bondar, V. (2025). Partnerska vzaiemodiia uchasnykiv osvitnoho protsesu v systemi planuvannia roboty zakladu doshkilnoi osvity [Partnership interaction of participants in the educational process in the system of planning the work of a preschool educational institution]. Problemy osvity - Problems of education. Vol.2 (103), pp. 107-121 [in Ukrainian].

2. Glavatska, O.L., Ratushnyak, N.O., Oliynyk, G.M. (2025). Osoblyvosti partnerskoi vzaiemodii vykhovatelia zakladu doshkilnoi osvity z batkamy ditei [Peculiarities of partnership interaction between a preschool educator and parents of children]. Suspilstvo ta natsionalni interesy - Society and National Interests. Vol. 9(17) [in Ukrainian].

3. Durmanenko, O. L. (2022). Osvitnia diialnist u hrupakh rannoho viku [Educational activities in early childhood groups]. Lutsk: FOP Mazhula Yu. M., 188 p. [in Ukrainian].

4. Yepikhina, M. (2022). Sutnist ta struktura hotovnosti maibutnoho vchytelia do partnerskoi vzaiemodii v pochatkovii shkoli [The essence and structure of the future teacher's readiness for partnership interaction in primary school]. Pedahohichna osvita - Pedagogical education. Vol. 38(2), pp. 36-43 [in Ukrainian].

5. Yepikhina, M., Bader, S., Chernovska, L. (2025). Partnerska vzaiemodiia vykhovateliv z batkamy ditei rannoho viku v umovakh voiennoho stanu [Partnership interaction of educators with parents of young children in conditions of martial law]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk - Current issues of the humanities. Vol.1, pp.267-272 [in Ukrainian].

6. Kvasetska, Ya. (2020). Pedahohizatsiia batkiv v umovakh zakladiv doshkilnoi osvity [Pedagogization of parents in preschool institutions]. Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy - Adult education: theory, experience, prospects. Vol.18(2), pp.75-86 [in Ukrainian].

7. Kozhushko, S. P. (2013). Sotsiolohichni aspekty problemy vzaiemodii [Sociological aspects of the problem of interaction]. Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii [Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies]. Sumy State University named after A. S. Makarenko. No. 1 (27), pp. 372-379 [in Ukrainian].Попович О.М., Ющик Л.В. Теоретико-методологічні аспекти проблеми партнерської взаємодії з батьками дітей раннього віку. *Інноваційна педагогіка*, 2025. Вип. 82. Том 2. С.187-190 [in Ukrainian].

8. Chernyavska, M. V. (2023). Teoretychni zasady partnerskoi vzaiemodii zakladu doshkilnoi osvity ta batkiv [Theoretical principles of partnership interaction between a preschool educational institution and parents]. Sotsiokulturni ta psykholoho-pedahohichni aspekty orhanizatsii osvitno-rozvytkovoho prostoru v suchasnomu zakladi osvity - Sociocultural and psychological and pedagogical aspects of organizing educational and developmental space in a modern educational institution: materials of the International. Scientific and Practical Online Conference. Kharkiv, pp. 449-451 [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 20.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 06.03.2026

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26
тел./факс +380-3131-21109
Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua
E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua
Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: http://dspace.msu.edu.ua:8080
Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: http://msu.edu.ua/library/